

ρίσκατο ἐξάιρετα, καὶ ὅτι ἀπήλαυεν ἐκείθεν λαμ-
πρῆς θέας πρὸς τὰ Ἡλύσια. Διαρκούσης τῆς ἀ-
πουσίας του παρεσκευάσθη ἡ εἰς τὴν ἐξοχὴν με-
τάβασις, καὶ ἡ Καρολίνα ἔγραφεν εἰς τὴν ἀδελ-
φὴν τῆς: «Μετῶ τὰς ἡμέρας αἱ ὁποῖαι μᾶς
χωρίζουν ἀκόμη ἀπὸ τὴν μακκρίαν αὐτὴν ἐξο-
χὴν, ὅπου θὰ ἠμπορέσω τέλος πάντων νὰ περι-
πατῶ ὅσον θέλω καὶ ν' ἀναπνέω καθαρὸν ἀέρα.
Ἔχω πολλὰ ἄνθη τὰ ὁποῖα μυχρίνονται ἐπὶ τῆς
ἐστίας. Ἐπεθύμησα ἄνθη τοῦ ἀγροῦ.»

(Ἐπεται συνέχεια).

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

(Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε προηγούμε· φύλλον).

Ἡ διανοητικὴ ἀνάπτυξις ὑποσκάπτει τὴν αὔξησιν τοῦ
πληθυσμοῦ τῆς ἀνθρωπότητος. — Οἱ λόγοι ἀνεπιτήδευτοι εἰς
τεκνοποιίαν. — Ἐπίκρισις τῆς θεωρίας ταύτης. — Ἡ ἐπι-
στήμη ἀνθρωποκτόνος. — Οἱ ἐφευρέται τῶν ἀνθρωποκτόνων ἐρ-
γάνων. — Μικρὰ πολεμικὴ ἐπιθεώρησις. — Τὰ ναύκλαστρα
καὶ ἱστορία τῶν εὐφλέκτων πολεμικῶν μιγμάτων. — Νέαι
ἀνακαλύψεις ἐν τῇ πολεμικῇ ἐπιστῇ. — Τὸ ταχυβόλον β-
πλον τοῦ αὐστριακοῦ Kropatschek. — Νέα μυροβόλος καὶ
μηχανισμὸς αὐτῆς. — Νέα ἐκρηκτικὰ ὀρούζια ἐκ νιτρογλυ-
κερίνης. — Μία παρήγορος σκέψις.

Ἐνῷ ἀκριβῶς σκοπεῖ ἡ ἐπιστήμη διὰ τῶν παν-
τοειδῶν ἐφευρέσεων καὶ ἀνακαλύψεων νὰ βελτιοῖ
τὰς ὑγιεινάς συνθήκας τῆς ζωῆς, ἰδίως τῆς λαϊ-
κῆς καὶ κατωτέρας τάξεως, πρὸς παράτασιν, ὅσον
τὸ δυνατὸν, μεγαλειτέραν τῆς διαρκείας τοῦ βίου
καὶ τὴν αὔξησιν οὕτω τοῦ πληθυσμοῦ· ἐνῷ, λέ-
γομεν, ἡ ἐπιστήμη ἀναπτυσσόμενη καὶ προοδεύ-
ουσα ἐργάζεται ἀνεנדότως διὰ τὸ καλὸν τῆς ἀν-
θρωπότητος, φαίνεται, ὅτι ἐξ ἄλλου αὕτη βαίνει
ἐν τῇ προόδῳ ὑποσκάπτουσα τὴν ἀριθμητικὴν
αὔξησιν καὶ τὸν πολλαπλασιασμὸν τῆς ἀνθρωπό-
τητος, περιορίζουσα μεγάλως τὴν ἀνθρωπίνην γέ-
νεσιν καὶ ἀναπαραγωγὴν.

Τουλάχιστον τὸ παράδοξον τοῦτο θέμα ὑπε-
στήριξεν ἐσχάτως ἐν πλήρει συνεδριάσει τῆς ἐν
Παρισίοις Ἀκαδημίας τῆς Ἰατρικῆς εἰς τῶν αὐ-
τόθι διακεκριμένων ἱατρῶν καὶ καθηγητῶν, ὁ
ἀκαδημαϊκὸς Hardy, προκειμένου ὑπὸ συζήτη-
σιν τοῦ αἰτίου τῆς ὀσμῆραι ἐλαττώσεως τοῦ
πληθυσμοῦ τῆς Γαλλίας.

Κατὰ τὸν Hardy, ἡ ἐλάττωσις τῶν γεννή-
σεων εἶνε τὸ ἐναργῆς τεκμήριον καὶ τὸ παρή-
γορον σύμπτωμα τῆς διακοητικῆς καὶ ἠθικῆς
ὑπεροχῆς τοῦ ἀνθρώπου! Καθ' ὅσον δηλαδὴ
εὐρύνεται ὁ κύκλος τῶν ἐπιστημονικῶν γνώσεων
κατὰ τοσοῦτον περιορίζεται ἡ αὔξησις τοῦ πλη-
θυσμοῦ τῆς ἀνθρωπότητος· καθ' ὅσον δὲ λαός τις
προοδεύει εἰς τὴν ἐκοπολιστικὴν κίνησιν, καθ' ὅ-
σον τὸ ἄτομον ὑψοῦται ἐν τῇ σφαίρᾳ τοῦ πνεύ-
ματος καὶ ἀναπτύσσεται ἡ διανοητικὴ παραγω-

γῆ, κατ' ἀντίστροφον λόγον ἐλαττοῦται ἡ δύνα-
μις τῆς τοῦ σώματος παραγωγῆς.

Ἐκ τούτων δὲ ὁ σοφὸς ἐπιστήμων ἐξάγει τὸ
κατ' αὐτὸν λίαν εὐχάριστον συμπέρασμα: Ἐσμὲν
καταγοητευμένοι, ὅτι δὲν τεκνοποιοῦμεν πλέον
συχνὰ ὡς πρότερον, διότι τοῦτο εἶνε διαπύ-
σιος ἀπόδειξις τοῦ ὑψηλοῦ βαθμοῦ τοῦ πολιτι-
σμοῦ καὶ τῆς πνευματικῆς ἀναπτύξεως, εἰς ἣν
ἐφθάσαμεν!...

**

Τὴν παράδοξον δὲ ταύτην θεωρίαν ὁ Hardy
ὑπεστήριξε διὰ τῆς στατιστικῆς ἐξετάσεως τῶν
παραγωγῶν γεννητικῶν δυνάμεων μόνων τῶν
μελῶν τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας, οἵτινες βε-
βαίως, δὲν δύναται τις ν' ἀρνηθῆ, ὅτι παριστώσι
τὸ ἐπίλεκτον ἄθος τῶν λογίων τῆς Γαλλίας.

Ἐν τῇ Γαλλικῇ Ἀκαδημίᾳ εἰσὶν ἐν ὅλῳ ἤδη
34 μέλη, ὧν τὰ 5 ἄγαμα· ἐκ τῶν ὑπολειπομέ-
νων 29 ἐγγάμων, οἱ μὲν 9 εἰσὶν ἄτεκνοι, ἤτοι
τὸ $\frac{1}{3}$ περίπου τῶν ἐγγάμων· οἱ δὲ 20 γόνιμοι
ἔχουσι πάντες ὀλίγιστα τέκνα 1—2—3 μόνον,
ἐκτὸς ἐνός, ὅστις κέκτηται 7 τέκνα.

Ἐπομένως κατὰ τὴν θεωρίαν ταύτην τοῦ Har-
dy, ὅσῳ βαινομεν εἰς τὴν διανοητικὴν ἀνάπτυ-
ξιν, τοσοῦτω γινόμεθα ἀνεπιτήδευτοι εἰς τεκνο-
ποιίαν καὶ ἐπομένως, ὡς φαίνεται, ὅταν ὁ ἀνθρω-
πος φθάσῃ εἰς τὸ ἄκρον ἄωτον τῆς πνευματικῆς
ἀναπτύξεως, δὲν θέλει τότε ἀπέχει πολὺ καὶ ἐκ
τῆς συντελείας τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ ἐπὶ τῆς
γῆς!...

**

Ὁ καθητῆς καὶ διδάσκαλος ἡμῶν Hardy εἶνε
εἰς τῶν διακεκριμένων ἱατρῶν πεπροικισμένος ὑπὸ
φραντασίας καὶ πνεύματος λίαν εὐφυοῦς, ἐπὶ πλέον
δὲ περιβάλλεται ὑπὸ τῆς ἀκαδημαϊκῆς χλαμύ-
δος τῆς ἀπονεμούσης αὐτῷ τὸν τίτλον καὶ τὴν
ιδιότητα τοῦ ἀθανάτου (immortel), πλὴν ἀτυ-
χῶς ἢ εὐτυχῶς καὶ περ ἀθάνατος δὲν εἶνε καὶ
ἀναμάρτητος. Ἀκριβῶς δὲ ἐν τῇ ἐξελιζέται τῆς πα-
ραδόξου ταύτης θεωρίας του ἡμάρτησε μεγάλως
παραβλέψας τόσα ἄλλα παραγωγὰ αἰτία τῆς
ἐν Γαλλίᾳ ἐλαττώσεως τοῦ πληθυσμοῦ καὶ ἐκ τῆς
στατιστικῆς 29 μόνον γάμων ἐπιχειρήσας νὰ οἰ-
κοδομήσῃ θεωρίαν κρίνουσαν τοσοῦτον τολμηρῶς
περὶ τοῦ μέλλοντος ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων!

Τὴν θεωρίαν ταύτην δὲν ἔχομεν ἀνάγκην ν' ἀ-
ποδειξωμεν ἐσφαλμένην ἀναφέροντες ἐνταῦθα πλη-
θὺν ἄλλων ἐγγάμων σφόδρα διακρινομένων ἐπὶ
ἐκτάκτω γονιμότητι πνεύματος ἅμα καὶ τέκνων·
καὶ αὐτοῦ ἔτι τοῦ ἐσχάτως εἰσελθόντος ὡς μέλους
εἰς τὴν Γαλλικὴν Ἀκαδημίαν Φερδινάνδου Λεσ-
σῆς τὰ σπλάγχνα καταβοῶσι τῆς θεωρίας ταύ-
της, διότι ὁ ἀνὴρ καὶ ἐκτάκτου διανοητικῆς ἀ-
ναπτύξεως εἶνε καὶ πατὴρ 18 ἐν ὅλῳ τέκνων ἐγέ-

νετο, χωρίς ακόμη να ἔχη τὴν διάθεσιν νὰ παραδεχθῆ, ὅτι τὸ 18ον τέκνον αὐτοῦ ὑπῆρξεν ἡ τελευταία του... λέξις! Οἱ Γερμανοὶ δὲ ἴσως σήμερον εὐρηναὶ ἐν μεγάλῃ ἀμηχανίᾳ βλέποντες τὴν παρ' αὐτοῖς ὁσημέρῃ ἐπιφόβον αὐξήσῃ τοῦ πληθυσμοῦ, ἂν καὶ ἀμιλλῶνται ἡ ἴσως καὶ ὑπερτεροῦσιν ὡς πρὸς τὴν διανοητικὴν ἀνάπτυξιν τοὺς Γάλλους.

**

Ἄλλαχοῦ ἐγκεῖται λοιπὸν τὸ αἷτιον τῆς ἐν Γαλλίᾳ ἡ καὶ ὅπου ἄλλοθι παρατηρουμένης μειώσεως τοῦ πληθυσμοῦ. Ἀφ' ἐνὸς μὲν εἰς τὸν λίαν δαπανηρὸν σημερινὸν βίον, ὡς ἐκ τοῦ ὁποίου οἱ μὲν ἄγαμοι δυσκόλως ἀποφασίζουσι νὰ ἔλθωσιν εἰς γάμον, οἱ δὲ ἔγγαμοι μετ' ἀνησυχίας μεγάλης προσβλέπουσιν εἰς πᾶσαν αὐξήσιν τῆς οικογενείας των, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ ὁσημέρῃ τελειοποίησιν τῶν περὶ τὸν βίον παντοειδῶν διασκεδάσεων καὶ καταχρήσεων, αἵτινες πολλοὺς μὲν ἄνδρας πολλὰς δὲ γυναῖκας καθιστῶσιν ἀγόνους· ἐξ ἄλλου δὲ ἔτι αἱ ἀπαιτήσεις τοῦ σημερινοῦ βίου αἱ εὐρύνουσαι μεγάλως τὰς πολυτελεῖς τῶν συζύγων αἰθούσας δαπάνη τῶν κοιτώνων τῶν τέκνων, ἅτινα ὁ νῦν πολιτισμὸς περιορίζει εἰς γλίσχρα καὶ περιωρισμένα δωμάτια· καὶ αἱ ἐπιβλαβεῖς ἔξεις τῆς κοινωνίας αἱ καλλιεργοῦσαι τὰς ἐξωτερικὰς σχέσεις καὶ ἐπιδειξίεις ἐπὶ βλάβῃ τῆς οικογενειακῆς εὐδαιμονίας!

Ἰδοῦ, καθ' ἡμᾶς, τὰ πρῶτιστα τῶν αἰτίων τῆς μειώσεως τοῦ πληθυσμοῦ ἔθνος τινός, πρὸς τὰ ὁποῖα *οὐδεμίαν σχέσιν ἔχει ἡ διανοητικὴ ἀνάπτυξις αὐτοῦ*. Τότε δὲ μόνον λαός τις, ἔθνος τι, θέλει ἴδει τὸν πληθυσμὸν αὐτοῦ αὐξάνοντα σταθερῶς, ὅταν ὁ ἐν αὐτῷ βίος καταστῆ εὐκόλος, ἤττον δαπανηρὸς, ἀνεξάρτητος καὶ πρὸ πάντων ἀσφαλέστερος καὶ ἠθικώτερος, ὅτε πλέον καὶ ὁ γάμος δὲν θέλει προξενεῖ φόβον, ἕκαστον δὲ τέκνον γεννώμενον δὲν θέλει θεωρεῖσθαι ὡς βᾶρος ἢ καὶ δυστύχημα μέγα, ἀλλ' ὡς εὐλογία Θεοῦ, κατὰ τὴν ἱερὰν βίβλον.

**

Παραπλευρῶς τῶν ἐφευρετῶν, οἵτινες θερμῶς ἐργάζονται διὰ τὸ καλὸν τῆς ἀνθρωπότητος, ὑπάρχουσιν ἕτεροι, οἵτινες κατατρίβουσιν τὸν βίον αὐτῶν ἐνδελεχῶς ἀναζητοῦντες τὰ καταλληλότερα καὶ εὐχερέστερα μέσα εἰς τὴν ταχύτεραν καὶ ἤττον δαπανηρὰν καταστροφὴν καὶ κατερήμωσιν τοῦ κόσμου εἰ δυνατόν. Ἀποτρόπαιοι ἐφευρέται ἀληθῶς οἱ ἐνθερμοὶ αὐτοὶ λάτραι τοῦ Ἄρεως! Ἐν μέσῳ τῆς τοιαύτης προόδου διὰ τὴν εὐδαιμονίαν τῆς ἀνθρωπότητος καθ' ἑκάστην περὶπου ἀκούομεν ἀνατέλλον μέγα πολεμικὸν μηχανήμα. Ὁ μὲν προτείνει ναυκλαστρα, ὁ δὲ στραίρας ἐκπυρσοκροτικὰς ἐκ δυναμίτιδος ἢ ἄλλης

ἐκρηκτικῆς ὕλης, ἄλλος δὲ ταχυβόλα ὅπλα ἢ πυροβόλα ἢ μυδροβόλα, ἀσφαλέστερον καὶ ταχύτερον σπεύροντα τὸν θάνατον καὶ τὴν καταστροφὴν.

Ἐνθυμούμεθα δὲ, ὅτι πρὸ τίνος ἀνέγνωμεν πραγματείαν ἐνθέριμου τινὸς θεράποντος τοῦ Ἄρεως, ἐν ἣ περιήπου ἔγραφεν: «Εἶνε ἀπελπιστικόν, εἶνε οἰκτρὸν σήμερον ἔτι εἰς τὸν αἰῶνα τῆς προόδου νὰ φονεύωσι κακῶς καὶ λίαν δαπανηρῶς!

Ὁ ἄνθρωπος, ὅστις θέλει λύσει τὸ μέγα πρόβλημα νὰ φονεύωνται πολλοὶ ταῦτοχρόνως, ἀσφαλῶς καὶ διὰ σχετικῶς μικρᾶς δαπάνης, θὰ εἶνε ὁ μεγαλείτερος ἀνὴρ τοῦ αἰῶνός του. Οὗτος θέλει προσφέρει μεγίστην ὑπηρεσίαν εἰς τὰ ἔθνη, εἰς τὴν ἀνθρωπότητα!...»

**

Ἡ γνώμη αὕτη, ὡς φαίνεται, εἶνε γενικῶς σήμερον ἀσπαστή, καὶ παρ' ἅπασιν σχεδὸν τοῖς ἔθνεσι πυρετώδεις καταβάλλονται ἐργασίαι περὶ τὴν ἐφεύρεσιν καὶ τελειοποίησιν τοιοῦτων ἀνθρωποκτόνων μηχανημάτων. Δὲν θέλει δὲ εἶναι ἐστερημένη κοινῷ ἐνδιαφέροντος μικρά τις ἐνταῦθα πολεμικὴ ἢ ἀνθρωποκτορικὴ ἐπιθεώρησις.

**

Εἰσὶ πρὸ πολλοῦ ἤδη γνωστὰ τὰ ναυκλαστρα, τὰ καταστρεπτικὰ ταῦτα ὑποβρύχια ἐκρηκτικὰ μηχανήματα, ἅτινα ἰδίως κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἔλαβον μεγίστην ἀνάπτυξιν ὡς ἐκ τῆς σπουδαιότητος αὐτῶν, καὶ σήμερον ἔτι εἰσὶν εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν τῶν στρατιωτικῶν μας παρασκευῶν.

Τὰ εὐφλεκτα ταῦτα μηχανήματα ἐκ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων ἐτέθησαν εἰς χρῆσιν· ἔλαβον δὲ τὴν ἀρχὴν αὐτῶν κατὰ πρῶτον ἐν Ἀσίᾳ. Πρῶτοι οἱ Ἰνδοί, Σῖναι καὶ Μογγόλοι κατεσκευάζον εὐφλεκτα μίγματα ἐκ πισσοσφάλτου, νάφθας καὶ ἄλλων παρομοίων φλογιστικῶν ὑλῶν, ἅτινα εἶχον τὴν ιδιότητα νὰ προσκολλῶνται εἰς ἀντικείμενα, καθ' ὧν ἐρίπτοντο, καὶ νὰ ἀναφλέγῃσι ταῦτα.

Εἶτα οἱ Ἕλληνες τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους, τῇ ἐπινοήσει Καλλινίκου τινὸς Συρίου, μετεχειρίσθησαν τὸ φοβερὸν ὑγρὸν πῦρ, ὕπερ ἐξηκοντίετο ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης πρὸς τὰ ἐχθρικὰ πλοῖα διὰ σιφῶνων ἐπιτηδείων.

Οἱ Σαρακηνοὶ εἶτα μετεχειρίσθησαν καὶ ἐν τῇ ξηρᾷ ἄλλας εὐφλέκτους ὕλας, ἄς διὰ καταλλήλων μηχανημάτων ἐξηκόντιζον κατὰ τοῦ ἐχθρικοῦ στρατοπέδου ἢ πρὸς πολιορκούμενα φρούρια. Κατὰ τοὺς πολέμους δὲ τῶν σταυροφόρων οἱ Σαρακηνοὶ ἐξέπληττον καὶ ἐφόβιζον αὐτοὺς διὰ πυρρορατηρίων ροπαλῶν ἐξ ὑέλου, ἅτινα περιεῖχον τοιαύτας εὐφλέκτους οὐσίας. Σαρακηνοὶ ἱππεῖς ἐκράτουν τὰ ρόπαλα ταῦτα καὶ ἐν καταλ-

λήλω στιγμῇ θραύοντες καὶ ἀνάπτοντες τὸ περιεχόμενον διεσκόρπιζον εἰς τοὺς μαχομένους σταυροφόρους ἐμβάλλοντες αὐτοὺς εἰς σύγχυσιν καὶ τρόμον μέγαν.

Τὰ καταστρεπτικὰ ταῦτα μηχανήματα καθυμῶν ἐτελειοποιούντο, μάλιστα μετὰ τὴν ἐφεύρεσιν καὶ τῆς πυρίτιδος. Πρῶτος ὁ Ἀμερικανὸς David Buschvell περὶ τὰ τέλη τοῦ ΙΣΤ' αἰῶνος δι' ὑποβρυχίου ἐκρηκτικοῦ μηχανήματος κατάρθωσε ν' ἀνατινάξη εἰς τὸν ἀέρα πλοῖόν τι. Μετ' αὐτὸν ὁ διάσημος μηχανικὸς Fulton ἀμερικανὸς ἐπίσης περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος αἰῶνος κατεσκεύασεν εἶδος ναυκλάστρων ὑποβρυχίων, πρὸς ἃ ἐτίθετο πῦρ δι' ἠλεκτρικοῦ σπινθῆρος· τῷ 1810 δὲ ἐδημοσίευσεν περὶ τούτων ἐν Ἀγγλίᾳ πραγματεῖαν. Αἱ συμβουλαι καὶ ὁδηγαί αὗται τοῦ Fulton ἐτέθησαν εἰς μεγίστην χρῆσιν κατὰ τὸν ἐν Ἀμερικῇ ἐμφύλιον πόλεμον, καθ' ὃν κατεστράφησαν περὶ τὰ 20 πλοῖα τοῦ στόλου τῆς Ὁμοσπονδίας.

Ἐκ τοῦ πολέμου τούτου τὰ ναύκλαστρα εἶτα εἰς πάντας τοὺς ἐπιγενομένους πολέμους ἔλαβον ἐνεργὸν μέρος καὶ βαθμηδὸν ἐτελειοποιήθησαν εἰς καταπληκτικὸν βαθμόν. Οὐ μόνον κατεσκευάσθησαν τοιαῦτα οὕτως, ὥστε νὰ κατευθύνωνται πρὸς τὸν σκοπὸν μόνον διὰ καταλλήλων μηχανημάτων, ἀλλὰ καὶ πληροῦνται σήμερον ἐκ διαφόρων φοβερῶν ἐκρηκτικῶν ὑλῶν, οἷον βαμβακοπυρίτιδος, δυναμίτιδος, παγκλαστίτιδος καὶ τῶν ἄλλων οὐσιῶν, διὰ τὴν ἐφεύρεσιν τῶν ὁποίων καταναλίσκεται τόσον πνεῦμα καὶ τόση εὐφυΐα πρὸς εὐχερεστέραν διεθνή ἀλληλοκτονίαν.

Ἰδίως κατὰ τοὺς τελευταίους τούτους μῆνας αἱ δοκιμασίαι καὶ αἱ μελέται τῶν ναυκλάστρων τελοῦνται ἐπανελημμένως πανταχοῦ, ἰδίως εἰς τὰς κραταιὰς καλουμένας δυνάμεις, ποιούσας καθ' ἑκάστην μεγάλας προμηθείας τῶν φοβερῶν αὐτῶν καταστρεπτικῶν ὀργάνων, ἅτινα ἐν μιᾷ μόνῃ στιγμῇ καταστρέφουσιν αὐτάνδρα καὶ κατασυντρίβουσι τὰ πλείοντα αὐτὰ ἀριστουργήματα τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος, διὰ τὴν ἐφεύρεσιν καὶ κατασκευὴν τῶν ὁποίων μέχρι σήμερον ἐχρειάσθη τοσοῦτων ἐτῶν διανοητικῆ ἐργασία, καὶ δαπάνη τοσοῦτων ἑκατομμυρίων!

Ἄρα γε τὸ ναύκλαστρον εἶνε ἡ τελευταία λέξις τοῦ αἰμοχαροῦς καταστρεπτικοῦ πνεύματος τῆς ἐποχῆς μας; Ἀμφιβάλλομεν· αἱ ἐφευρέσεις καὶ ἀνακαλύψεις ἐν τῇ ἀνθρωποκτόνῃ ἐπιστήμῃ θάινουσιν ἀτυχῶς ταχέϊ βήματα. Ἀλλεπάλληλα βλέπουσι τὸ φῶς νέα πολεμικὰ μηχανήματα, ἢ τροποποιήσεις προηγουμένων, ὅχι ἐννοεῖται, πρὸς τὸ καλὸν τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἐν Γαλλίᾳ ἐργάζονται ἤδη περὶ τὴν κατασκευὴν νέου πυροβόλου ὄπλου αὐστριακοῦ ἐφευρέτου Kropatscheck δυνάμενον διὰ μιᾶς νὰ πληρωθῇ δι' ἐνεία φυσίγγιων, ἅτινα ἐκपुरσοκροτοῦσεν ἀλλεπάλληλα κατὰ βούλησιν δι' ἀπλουστάτου μηχανισμοῦ. Εἰς 1 λεπτόν ὥρας δι' αὐτοῦ δύναται τις ἐξησκημένος νὰ ἀναφλέξῃ μέχρι 32 φυσίγγιων.

Ἐν Ἀγγλίᾳ δὲ προσφάτως ἔτι ἐγίνοντο ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως πειράματα νέας τινὸς μυδροβόλου αὐτομάτου ἐφευρεθείσης ὑπὸ τινος ἀμερικανοῦ, καὶ ἥτις νομίζεται ὅτι εἶνε τὸ ἄκρον ἄκρον τῶν καταστρεπτικῶν πολεμικῶν ὀργάνων. Ἡ μυδροβόλος αὕτη ἔχει τὸν μηχανισμόν περιπυροστρόφου πυροβόλου ἐπεριδομένου ἐπὶ τρίποδος στηρίγματος.

Εἰς πάντα τὰ ἐκपुरσοκροτοῦντα ὄπλα συμβαίνει πρὸς τὰ ὀπίσω ἀνατιναγμὸς αὐτῶν ἄλλοτε ἄλλος τὴν δύναμιν κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἐκपुरσοκροτήσεως, τὸν ὁποῖον οὐδεὶς μέχρι σήμερον ἐπρόσεξε νὰ χρησιμοποιοῦσῃ. Ὁ ἀνατιναγμὸς λοιπὸν οὗτος ἐν τῇ περιουσίᾳ τοῦ λόγου μυδροβόλου δὲν ἀπόλλυται, ἀλλὰ χρησιμοποιοῖται εἰς τὴν αὐτόματον ἀποβολὴν τοῦ κενοῦ χρησιμεύσαντος φυσίγγου καὶ τὴν ἀντικατάστασιν αὐτοῦ διὰ νέου, ὅπερ ἅμα εἰσελθὸν ἐκपुरσοκροτεῖ παρευθὺς. Ἐὰν δὲ ἐξακολουθῇ τις νὰ παρέγῃ τῇ μυδροβόλῳ ταύτῃ ἀενάως φυσίγγια, αὕτη ἐξακολουθεῖ αὐτομάτως τὸ ἔργον τῆς μέχρι τοῦ τελευταίου φυσίγγου! Ἄρκει λοιπὸν νὰ θέσῃ τις αὐτὴν ἐπὶ τὸν σκοπὸν, νὰ τὴν ἐτοιμάσῃ καὶ νὰ τὴν ἀφήσῃ νὰ ἐπιτελέσῃ αὕτη μόνη εἶτα τὸ καταστρεπτικὸν ἔργον τῆς, ὡς ὠρολογίον, ὅπερ λειτουργεῖ μόνον του μετὰ τὴν διόρθωσιν του.

Τὰ φυσίγγια 333 τὸν ἀριθμὸν εἰσὶ προσρητημένα ἐπὶ ταινίας ἥτις περιελίσσεται ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῆς μυδροβόλου ἐξέχουσα μόνον ὀλίγον κατὰ τὸ ἕτερον αὐτῆς ἄκρον. Ὅταν κατὰ τὴν ἐνεργειαν τῆς μυδροβόλου τὰ φυσίγγια πλησιάζουσι νὰ ἐξαντληθῶσι, ἀρκεῖ νὰ προσδεθῇ εἰς τὸ ἐξέχον ἄκρον τῆς πρώτης ταινίας ἕτερα ταινία μετὰ τῶν 333 φυσίγγων, ὅπως ἡ μυδροβόλος μὴ παύσῃ ἐκपुरσοκροτοῦσα· οὕτω δὲ δύναται τις διὰ προσθήκης ἀλλεπαλλήλων νέων ἐσφαιρῶν ταινιῶν νὰ διατηρήσῃ ἀκατάπαυστον τὴν λειτουργίαν τῆς μυδροβόλου.

Ἡ συχνότης τῆς ριπῆς τῆς μυδροβόλου κανονίζεται κατὰ τὰς περιστάσεις, δύναται δ' ἐν ἀνάγκῃ νὰ φθάσῃ τὸν ἀριθμὸν 600 βολῶν εἰς 1 λεπτόν τῆς ὥρας! Εἰς μόνον ἐξησκημένος πυροβολητῆς ἀρκεῖ νὰ θέτῃ αὐτὴν ἐπὶ τὸν σκοπὸν καὶ νὰ τὴν διευθύνῃ πρὸς πάσας τὰς διευθύνσεις, καθ' ὅσον αὕτη ἐξακολουθεῖ πάντοτε νὰ βάλλῃ. Ὅποιας φοβερᾶς συνεπειᾶς θέλει ἔχει εἰς τὰ

πολεμικὰ τὸ νέον τοῦτο φοβερόν ὄργανον! Μία μόνη τοιαύτη μυδροβολοστοιχία τεθειμένη εἰς γραμμὴν καὶ διευθυνομένη ὑπὸ εὐαρίθμων στρατιωτῶν εἶνε ἀπρόσβλητος ὑπὸ ὀλοκλήρου στρατοῦ. Ποῖοι θὰ εἶνε οἱ γενναῖοι, οἵτινες θέλουσι τολμήσει πλέον νὰ προχωρήσωσι ἀπέναντι βεβαίας καταστροφῆς, ἐνώπιον τοιαύτης φοβερᾶς φονικῆς γραμμῆς πυρὸς ἀκαταπαύστου;

**

Καὶ δὲν ἀρκεῖται εἰς τοὺς θριάμβους μόνον αὐτοὺς ἢ νεωτέρα ἀνθρωποβόρος πολεμικὴ τέχνη· αἱ φοβεραὶ ἐργασίαι ἐξακολουθοῦσι· μόλις ἔτι κατὰ τὸν παρελθόντα Μάρτιον ἐν Οὐασιγκτῶν ἐγένοντο νέα πειράματα πυροβολικοῦ μέλλοντα καὶ ταῦτα νὰ φέρωσι ἀληθῆ ἐπανάστασιν εἰς τὴν τέχνην τοῦ πολέμου. Ἐπρόκειτο ἐν αὐτοῖς περὶ τῆς δοκιμασίας νέων ὀβουζίων πεπληρωμένων δι' ἐκρηκτικῆς νιτρογλυκερίνης 11 λιτρῶν, ἧτις ἐκρηγνυμένη, ὅταν φθάσῃ εἰς τὸν σκοπόν, ἐπιφέρει μεγίστας καὶ φοβερὰς καταστροφάς!

**

Εἰς ὁποῖαν ἀληθῶς καταπληκτικὴν ἀνάπτυξιν καὶ τελειότητα ἔφθασε σήμερον ἡ πολεμικὴ τέχνη! Εἶνε λυπηρὰ ἡ πρόσδος αὕτη ἢ εὐνοῦσα τὴν καταστροφὴν. Παρηγορηθῶμεν ὅμως μὲ τὴν ιδέαν, ὅτι ἴσως ποτὲ ἡ τοιαύτη ἔκτακτος τελειοποίησις τῆς πολεμικῆς τέχνης, ἂν δὲν κατηργήσῃ ἐντελῶς, θέλει τοῦλάχιστον καταστήσῃ σπανιωτέρους τοὺς πολέμους, διότι οἱ ἰθύνοντες τὰς τύχας τῶν ἐθνῶν θέλουσιν ὀπισθοχωρεῖ ἀπέναντι τῶν φοβερῶν καταστροφῶν καὶ τῆς πανολεθρίας, ἃς θέλουσι τότε φέρεν οἱ πόλεμοι!

Ἐκ Σύρου, Ἀπρίλιος 1885.

ΦΕΡΕΚΥΔΗΣ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΠΕΡΙ ΒΙΚΤΟΡΟΣ ΟΥΓΚΩ

Ὁ θαυμασμός, ὃν ἐμπνέει ὁ μέγας ποιητῆς εἶνε τόσο μέγας, καὶ τὸ περὶ αὐτοῦ ἐνδιαφέρον τόσο πάγκοινον, ὥστε ἐλπίζομεν ὅτι εὐχάριστον ἀνάγνωσμα παρέχομεν εἰς τοὺς ἀναγνώστας τῆς «Ἐστίας» παραθέτοντες ἐνταῦθα περιέργους τινὰς πληροφορίας περὶ τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου τοῦ Βικτορος Οὐγκώ, ἐξαχθείσας ἐκ τοῦ ἄρτι ὑπὸ τοῦ συγγενοῦς αὐτοῦ Ἀλφρέδου Ἀσσελίνου δημοσιευθέντος ἔργου «Victor Hugo intime».

Ὡς γνωστὸν ὁ Βικτωρ Οὐγκώ σύζυγον ἔλαβε τὴν Ἀδέλαν Φουσέ, ἣν θερμῶς ἠγάπησεν. Ὁ πατὴρ τῆς νεάνιδος ταύτης ἐγνωρίσθη ἐν Παρισίοις μετὰ τὸν πατρός τοῦ ποιητοῦ, εἰσηγητοῦ ὄντος ἐν τῷ στρατιωτικῷ συμβουλευῷ, ἐν ᾧ ὁ Φουσέ ἦτο γραφεύς. Ἐνυμφεῖθη πρῶτος ὁ Οὐγκώ, μετὰ τινὰ δὲ

χρόνον ὁ Φουσέ. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ γένυματος ὁ στρατηγός, λίαν εὐθυμὸς ὢν, ἐπλήρωσε κύπελλον οἴνου καὶ προπιῶν εἶπε:

— Κάμε κόρην, ἐγὼ θὰ κάμω υἱὸν καὶ θὰ τοὺς ὑπανδρεύσωμεν. Προπίνω εἰς υἱεῖαν τοῦ ζεύγους!

Τὸ παράδοξον τῆς εὐχῆς ταύτης εἶνε ὅτι ἐξεπληρώθη.

**

«Ὁ νέος Βικτωρ Οὐγκώ, γράφει ἐν τοῖς ἀπομνημονεύμασί του ὁ πενθερός τοῦ Φουσέ, ἤρχετο συχνὰ εἰς Ζεντιλλῆ· κατέλειεν εἰς τὸν πυργίσκον μας ὅπου ἔγραψε τὴν μικρὰν αὐτοῦ ψῆδην, *Nycterrida*, καὶ μέρος τῶν λυρικῶν αὐτοῦ συλλογῶν. Τὸν εἶχον ἴδει κατὰ τὴν παιδικὴν αὐτοῦ ἡλικίαν, καχεκτικόν, ἀσθενικὸν παιδίον καὶ μὴ παρέχοντα πολλὰς ἐλπίδας ζωῆς. Ἐν Ζεντιλλῆ ἦτο νέος υἱεστάτος, ἐν ὅλῃ τῇ ἀκμῇ τῆς διανοίας αὐτοῦ. Τὰ ποιήματα αὐτοῦ εἶχον ἤδη ἀναδειξεί αὐτόν· ἡμεῖς ἐξετιμῶμεν ἰδίᾳ τὴν εὐθύτητα τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ καὶ τὴν ἀγνότητα τῶν ἠθῶν.»

Ὁ Βικτωρ Οὐγκώ ἐρασθεὶς τῆς Ἀδέλας, μετ' ἧς συναναστράφη, ἐδήλωσεν ὅτι ἐπεθύμει νὰ νυμφεῖθῃ αὐτήν. Ὁ πενθερός του ὁμοῦ βλέπων αὐτὸν ἄνευ ἀσφαλοῦς μέλλοντος καὶ μὴ ἔχων μεγάλην πεποίθησιν εἰς τὴν φιλολογίαν ἠθέλησε νὰ μεταπίσῃ αὐτόν, ἢ τοῦλάχιστον ν' ἀναβάλλῃ τὸν γάμον μέχρι βελτιώσεως τῆς τύχης του. Ἀλλὰ τὸ αἶσθημα τοῦ Βικτορος Οὐγκώ δὲν ὑπέκυπτεν εἰς τοιοῦτους περιορισμούς. Ἐν ᾧ πάντες ἐνόμιζον αὐτὸν ἐν Παρισίοις, ὁ νεαρὸς ποιητῆς πεζὸς μετέβη εἰς Dreux, ὅπου ἔμενον ἐπὶ τινὰς ἡμέρας ἡ οἰκογένεια τοῦ Φουσέ. Ὁ μέλλων πενθερός του τὸν εἶδε περιφερόμενον τριγύρω τῆς οἰκίας, ἣν κατήκουν. ἠθέλησε νὰ ἔλθῃ εἰς ἐξήγησιν μετ' αὐτοῦ. Ὁ ποιητῆς ἔδειξε στεροτάτην ἀπόφασιν, ἀνήρπεν ἐν πρὸς ἐν ὅλα τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ Φουσέ. Ἐθεώρει βέβαιον τὸ μέλλον αὐτοῦ, ἢ μήτηρ του εἶχεν ἀποθάνει, ὁ δὲ πατὴρ συνεφώνει πρὸς αὐτόν. Καὶ πράγματι μετ' ὀλίγον ἐστάλη ἐπιστολὴ τοῦ στρατηγοῦ, δι' ἧς ἐζητεῖτο διὰ τὸν υἱὸν τοῦ τὴν χεῖρα τῆς θυγατρὸς τοῦ φίλου του. Ἐν τοιαύτῃ καταστάσει ἦσαν τὰ πράγματα ὅτε ὁ ποιητῆς ἦλθεν εἰς Ζεντιλλῆ. Μετὰ τινὰς ἡμέρας κατῆλθε τοῦ πυργίσκου του, ὅπως ὡς σύζυγος συμμετάσχῃ τῆς κατοικίας τῆς δεσποινίδος Φουσέ.

**

Ἡ μήτηρ τοῦ Βικτορος Οὐγκώ ἦτο γυνὴ μεγάλης ἀξίας. Ἐνέπνευσε διὰ τοῦ παραδείγματος ἀνδρικής ἀρετᾶς εἰς τοὺς υἱοὺς τῆς, ἦτο δὲ κατὰ πάντα ἀξία τῆς λατρείας ἣν ἠσθάνετο ὁ νεώτατος πρὸς αὐτήν. Ὁ ποιητῆς ἐξύμνησε τὴν μητέρα αὐτοῦ ἐν πᾶσι σχεδὸν τοῖς ἔργοις του. Εἶνε πασίγνωστος ὁ στίχος: